

BŮH, CÍRKEV A VĚDECKÉ BĀDÁNÍ

Dnes lidé obecně předpokládají: „V dobách před rozvojem moderních vědeckých metod sloužila k poznávání světa a jeho vlastností jen víra v Boha. Když se např. zablesklo, myslelo se prý, že to se jistě bůh zlobí... Proto je už taková víra zbytečná.“ Lidé rádi argumentují tím, že věřit na stvoření Adama a na celosvětovou Potopu, kterou přežil Noe na Arše, a na zázraky by bylo naivní intelektuální sebevraždou. Sice tolerantně uznají, že víra je psychickou podporou, má dobrý vliv na morálku, ale současná věda dokázala, že „jsme už dál“. Důkazem mohou být přece už učebnice na základní škole, které dokazují, že moderní poznatky vědeckých výzkumů přímo vyvracejí učení Bible...

Předně se podíváme na rozdíly mezi biblickou vírou a vírou v pověry. To není zdaleka totéž! Víra v Boha nepatří mezi pověry nebo mýty. Nemá základ ve slepém přesvědčení, že náboženské vize či dogmata nebo ideje jsou prostě pravda, protože to tak církevní autority ve jménu Boha prohlašují. Víra v Boha je důvěrou Někomu, kdo 1) zcela reálně existuje 2) dává se nám (nejrůznějšími způsoby) osobně poznávat 3) komunikuje s námi skrze svého Ducha, Bibli a třeba i přírodu. Víra v Boha je praktický život ve dvou. Věda je způsob, jak poznávat Boží dílo.

To, co moderní věda s úspěchem vyvrací, jsou pověry, předsudky, omyly nebo jen obyčejná neznalost či hloupost. Bylo by naivní myslet si, že církev nemá na jejich vzniku a šíření svůj podíl. To, o čem ale mluví Bible, není v rozporu se seriózní vědou (a ani z principu nemůže být). Záměrně používám „seriózní věda“, protože i vědci sami mají svůj lví podíl na šíření pověr a bludů. Je až s podivem, kolika pověrám musí „věřit nevěřící“, ale naším cílem teď není poměřovat, která strana má více másla na hlavě.

Bible mluví tom, že jak celý vesmír, živá i neživá příroda, tak člověk je Boží stvořitelé dílo, které o NĚm vydává svědectví jako obraz o malíři. Zmiňuje to např. Žalm 19,2: „Něbesa vypravují o Boží slávě, obloha hovoří o díle jeho rukou.“ Způsobů, jak poznávat, jestli je toto tvrzení správné, je několik:

Prvním je poznávání skrze rozum a smysly. Je to přirozený a správný proces, který nám dává cenné informace, pokud poznáváme bez předem daných výchozích představ. Vědecké metody různých oborů postupně umožňují získávat čistá, ověřitelná (empirická) fakta. Logika ukazuje, jak je skládat do souvislostí a jak z nich získávat pravdivé závěry. Badatel si tak může tvořit obrázek o detailním fungování různých částí celku. K výhodám patří, že si může opakovaně ověřovat to, co poznává. Dále neriskuje ovlivnění vlastních poznatků neověřeným (nekritickým) přebráním možného omylu jiných badatelů. Nevýhodou je, že poznává jen malou část celku, řada potřebných poznatků chybí. Zůstává riziko vlastního omylu (použitá metoda nemusí být přesná, chyba ve výpočtu, smyslový klam...)

Druhým způsobem je poznávání Božího stvoření i Stvořitele nejen při čtení Bible, ale i přímo v každodenním vztahu a komunikaci s Ním. Skrze Ducha svatého se člověk vírou (slyšením Božího Slova) učí, jak poznatky skládat do souvislostí a jak z nich získávat pravdivé závěry. Badatel si tak může tvořit obrázek jak o fungování celku tak i o jeho smyslu. I zde je možné opakovaně si ověřovat to, co poznáváme. Bůh se přiznává ke svému Slovu, potvrzuje požehnáním vše, k čemu člověk vede a co ho vyučuje. Na druhou stranu Bible není (a ani nemá být) vědecká kniha, neodpovídá na všechno, co bychom chtěli vědět, ale upřednostňuje to, co člověk potřebuje vědět. Samozřejmě i zde zůstává riziko, že se člověk Bohu vzdálí (řídí se svou vůlí), čímž vznikají omyly. Nepřijíme, co Bůh nabízí.

Ani Bůh ani Bible nejsou proti rozumu či smyslové zkušenosti – proč jinak by nás Bůh takto stvořil, kdyby neměl v plánu, abychom tím, co nám dává, mohli poznávat? Ba dokonce Bible učí (na rozdíl od jiných náboženství či filosofí, které považují fyzický svět za přelud

a iluzi), že jak Bůh sám, tak i jeho stvoření je reálné, smysluplné, řízené poznatelnými principy, čímž dává vědě pevnou půdu pod nohy při jejím bádání.

V čem je tedy jádro neshody vědy a víry? Používání rozumu a smyslu může být snadno oklamáno, pokud hledáme empirickými metodami důkazy pro svou výchozí teorii. Použijeme vhodným způsobem, co se nám hodí do skládačky a zbytek opomineme (ututláme). Touto cestou je v konečném důsledku jedno, jestli hledáme v Bibli něco, čím bychom podpořili rasismus či genocidu, nebo v paleontologii zkamenělinu, již doložíme, že Země je stará miliardy let. Pokud věda zavírá oči před nálezy či výsledky výzkumů, které „nezapadají do teorie“, je tu problém. Upřímní vědci upraví svou teorii, ti ostatní upraví ty závěry, aby zapadaly. Spor tedy není mezi vírou a vědou, ale mezi upřímným hledáním pravdy bez předsudků, ať už dospějeme k čemukoliv, a mezi snahou za každou cenu udržet svou představu (i kdyby byla mylná). Známým příkladem je Giordano Bruno či Galileo Galilei ve svém boji proti zastaralým představám o stavbě Sluneční soustavy. Měl snad Bůh či Bible nějaké výhrady vůči jejich astronomickým měřením a vědeckým závěrům? Spíše to byla obava církve ze ztráty své neotřesitelné autority a mocenského vlivu. To však nemá nic společného s biblickou vírou. Takové protibiblické zpátečnictví a tmářské politikaření církvi vyneslo jen odpor vědců v následujících stoletích. Bylo mnohem jednodušší odmítnout takové politováníhodné jednání „i s tou jejich vírou“, než oddělovat, co je dobré od zlého. Ovšem tímto zjednodušeným odmítáním si ani věda moc nepomohla.

Albert Einstein řekl: „Opodstatněný konflikt mezi vědou a náboženstvím nemůže existovat. Věda bez náboženství je chromá, náboženství bez vědy je slepé.“ Z toho je patrné, že věda a víra se potřebují – křesťané díky vědě mohou lépe chápat principy Božího stvoření, jak a proč všechno funguje, a věda díky Bibli dostává směr a smysl. Astronomové Galileo Galilei a Johannes Kepler vnímali Bibli a přírodu jako dvě knihy, které mají svůj původ v Bohu. Známe i další vědce, kteří se věnovali „obohacující četbě obou knih“ – jak studiu přírody, tak Božímu slovu – fyzikové Isaac Newton, Blaise Pascal nebo Řehoř Mendel, jehož základy genetiky jsou dodnes uznávány. Na jejich vědecké práci se víra pozitivně podepsala.

Námítky vědců proti zázrakům, kterých je Bible plná, nepřímou vedou k potvrzení biblických zpráv. Představitel racionalismu 17. stol. Baruch Spinoza tvrdil, že „Nic nemůže probíhat v nesouladu s univerzálními zákony přírody.“ Další odpůrce Božích zásahů David Hume viděl zázrak dokonce jako „znásilnění zákonů přírody“. Ano, sám o sobě se zázrak stát nemůže, k tomu je potřeba Boží moc. Pokud důvěřujeme Bohu, vnímáme nejen, že Bůh je a svou mocí působí, ale poznáváme i jeho záměr s tímto „narušením daného řádu“.

Pokud ale Boží existenci odmítáme, nezbyvá nám, než tvrdit, že víra na zázraky je jen reakce primitivů na neznalost přírody. Před důkazy podpírajícími doložené zázraky je pak ale potřeba zavřít oči. C. S. Lewis k tomu napsal: „Věra v zázraky naprosto nevyplývá z neznalosti přírodních zákonů. Je naopak možná jenom tehdy, když tyto zákony známe jsou.“ Jen ten, kdo ví, že mrtví nemohou obžít, si uvědomí, že vzkříšení je zázrak. Že to je projev Boží moci, který má svůj účel. „Nebol není-li vzkříšení z mrtvých, nebyl vzkříšen ani Kristus. Nebyl-li však Kristus vzkříšen, je vaše víra marná, ještě jste ve svých hříších, a jsou ztraceni i ti, kteří zesnuli v Kristu. Máme-li naději v Kristu jen pro tento život, jsme nejubožejší ze všech lidí! Avšak Kristus byl vzkříšen jako první z těch, kdo zesnuli. A jako vešla do světa smrt skrze člověka, tak i zmrtvýchvstání: jako v Adamovi všichni umírají, tak v Kristu všichni dojdou života.“ (1K 15, 16-22)

Touhou Božího srdce je, abychom ho poznali a mohli být s ním, jak zamýšlel při stvoření. Proto nám dal Bibli a svého Ducha a proto nám dal také i rozum, smysly a vědu.

STVOŘENÍ vs. EVOLUCE

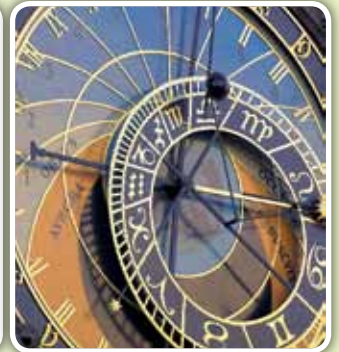
Bible, není v rozporu se seriózní vědou. Obě cesty mají sloužit k poznávání Pravdy a mají se podle Božího záměru doplňovat.

Albert Einstein řekl: „Opodstatněný konflikt mezi vědou a náboženstvím nemůže existovat. Věda bez náboženství je chromá, náboženství bez vědy je slepé.“ Z toho je patrné, že věda a víra se potřebují - křesťané díky vědě mohou lépe chápat principy Božího stvoření, jak a proč všechno funguje, a věda díky Bibli dostává směr a smysl. Astronomové Galileo Galilei a Johannes Kepler vnímali Bibli a přírodu jako dvě knihy, které mají svůj původ v Bohu.

Hledající člověk se vydává na dobrodružnou výpravu, aby sbíral informace bez předsudků. Důvěra v Boží slovo dává směr a kontext poznání, vědecké metody zase nabízejí přesná fakta a souvislosti.

Víra v Boha je novým rozměrem, který nám ukazuje cestu ven z „našich čtyř stěn“. Je nadějí pro něco, co přesahuje naše dosavadní chápání. Je to naděje pro věčnost, která začíná pro každého už nyní.

Člověk je Božím obrazem, proto potřebuje rozum a vnímavost, aby mohl tvořit. Potřebuje i víru, aby neztrácel kontakt se Stvořitelem.

„A ble, chrámová opona se roztrhla v půli odsobora až dolů, země se zatřásla, skály pukaly.“ (Mt 27,51) Tímto činem Bůh ukázal, že z Jeho strany již nic člověku nebrání v přístupu k Němu.

Věda a víra, pokud jsou upřímné, představují dvě strany společné cesty k Bohu.

Vše, co požadoval Zákon a spravedlnost, bylo na kříži zapláceno. Proto může Ježíš prohlásit: „Já jsem ta cesta, pravda a život. Nikdo nepřichází k Otci než skrz mě.“ (J 14,6)

Věda nabízí (zvláště v poslední době) úchvatné technologie, je to důstojná koruna lidské rozumové činnosti. Pokud ale náš život na technologické úspěchy spoléhá - doufá v rozum a mívá tak záměr Stvořitele. „Kdo spoléhá na svůj rozum, je hlupák...“ (Př 28,26)

Toto praví Hospodin: „Proklet buď muž, který doufá v člověka, opírá se o pouhé tělo a srdcem se odvrací od Hospodina.“ (Jr 17,5)

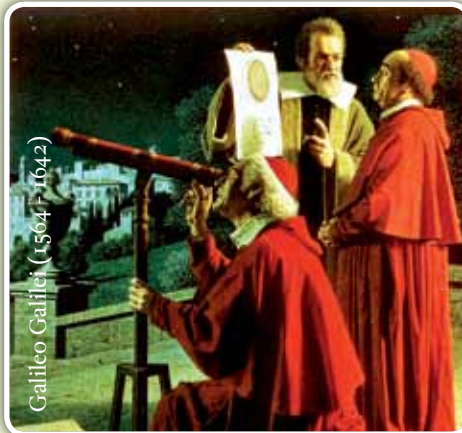
STVOŘENÍ vs. EVOLUCE

Jestliže je Bůh takový, jak o sobě píše v Bibli, pak se také dějí zázraky. Vědec, který má důvěru v Boží slovo, vnímá i význam tohoto dění. Vše mu proto postupně do sebe zapadá a souvislosti doplňují rámec poznání pravdy. Jiný vědec, který se spoléhá jen na svůj rozum a smysly, má nesourodou hromádku faktů a místy i pochybnosti, co s tím. Chybí mu klíčový rozměr, jímž by mohl dostat odpovědi na své otázky.

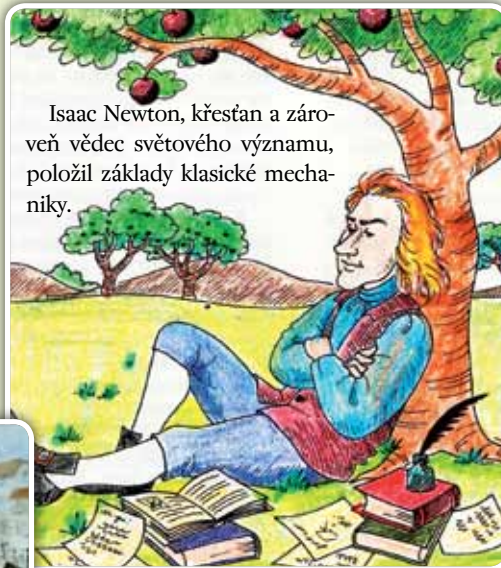

Mikuláš Koperník (1473 - 1543)

Věřící vědec, který studoval pohyb nebeských těles, přišel s myšlenkou heliocentrismu.

Galileo obhajuje své výzkumy před kardinály. Bůh není závislý na názorech církve.

Isaac Newton (1643 - 1727)

Isaac Newton, křesťan a zároveň vědec světového významu, položil základy klasické mechaniky.

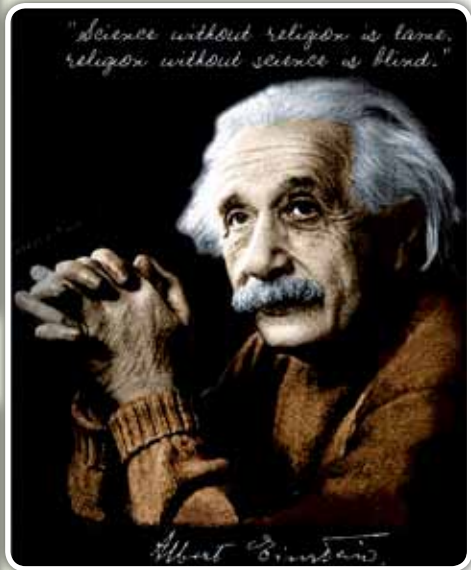
Giordano Bruno (1548 - 1600)

Giordano Bruno byl knězem ale i astronomem, na hranici skončil pro své objevy, které (jak říkal) nepopíraly Bibli. Odporoval názorům církve, ne Bohu.

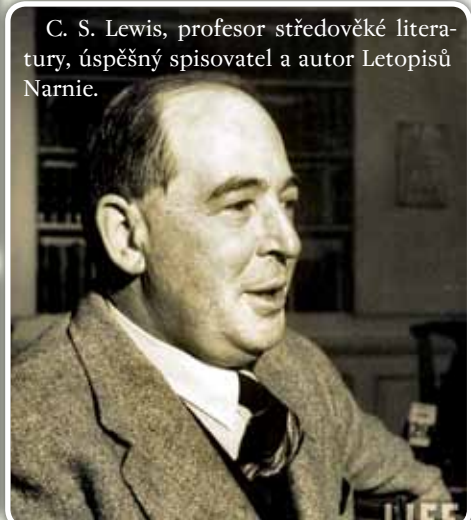

Američané mají na jednodolarové bankovce prohlášení: „Věříme v Boha.“ Důležitější ale je, aby to ostatní lidé mohli číst na našich životech.

Albert Einstein řekl:
„Ke smůle těch, kteří jsou zaměřeni na vědu, nelze Boga objevit ani demonstrovat čistě vědeckými prostředky. To však samo o sobě nic nedokazuje. Znamená to jen, že v této záležitosti bylo použito nesprávných prostředků.“

C. S. Lewis řekl: „Víra v zázraky naprosto nevyplývá z neznalosti přírodních zákonů. Je naopak možná jenom tehdy, když tyto zákony známe jsou.“

C. S. Lewis, profesor středověké literatury, úspěšný spisovatel a autor Letopisů Narnie.

„Z lidí se stali vědci, protože v přírodě očekávali zákony, a zákony v přírodě očekávali, protože věřili v Zákonodárce.“

Stephen Hawking, jeden z nejvýznamnějších současných kosmologů a kvantových fyziků.

„Věda možná dokáže vyřešit problém, jak vznikl vesmír, ale nedokáže odpovědět na otázku, proč vlastně vůbec existuje.“

„Není nutné, bratři, psát vám něco o době a hodině. Sami přece dobře víte, že den Páně přijde jako přichází zloděj v noci.“ (1Te 5,1-2)

„Poznávejme Hospodina, usilujme ho poznat. Jako jitřenka, tak jistě on vyjde. Přijde k nám jako přivaly deště a jako jarní dešť, jenž slažuje zemi.“ (Oz 6,3)